

Programmadecreet 2015

Voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2015

Datum van goedkeuring	30 april 2015
Volgnummer	2015 007
Coördinator + e-mailadres	Dirk Uyttendaele, dirk.uyttendaele@minaraad.be
Co-auteur + e-mailadres	Francis Noyen, francis.noyen@minaraad.be

Mevrouw Annemie Turtelboom
Vlaams minister van Financiën,
Begroting en Energie
Phoenixgebouw
Koning Albert II-laan 19 bus 11
1210 Brussel

Datum **30 april 2015**

Uw referentie **DepFB/BORG/Prgrdecr/2015/00043**

Onze referentie **02/L3/2015/237**

Betreft **Voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2015**

Mevrouw de Minister,

- [1] De Minaraad heeft de adviesvraag over het voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2015 per brief ontvangen op 14 april 2015. Er werd spoedadvies gevraagd, met name met het oog op goedkeuring van het ontwerp op de regeringszitting van vrijdag 24 april.

De Raad bezorgde op 21 april een ontwerpversie van het advies aan het kabinet van de Minister en aan het Departement. Het advies werd definitief vastgesteld in de zitting van 30 april. De feitelijke termijn die werd toegestaan voor het advies werd veel korter gehouden dan de decretaal vastgelegde termijn voor spoedprocedures (10 werkdagen). Dat en de timing van het advies binnen een vakantieperiode waren niet zonder gevolg voor de inhoud en de vorm van het voorliggende advies.

- [2] Aan de adviesvaststelling gingen een bespreking vooraf in een werkgroepvergadering van 16 april 2015 en een schriftelijke ronde, op basis van een voorontwerpadvies van het secretariaat van de Minaraad. De Minaraad gaat in dit briefadvies in op de elementen die hij relevant acht in het kader van zijn strategische opdracht en voor zover de Raad het aangewezen acht om hierover een opmerking of een aanbeveling te formuleren.

1 Hoofdstuk 3. Financiën en Begroting
Afdeling 6. Schenkingsbelasting

- [3] De Minaraad vindt het positief dat er een verlaagd tarief ingevoerd wordt voor schenkingen van onroerende goederen wanneer de ontvanger ervan

bereid is om energiebesparende werken uit te voeren. De Raad is wel van mening dat deze maatregel moet kaderen binnen een grootschalig energierenovatieprogramma dat vertrekt vanuit langetermijndoelstellingen en een duidelijke kalender bevat met concrete renovatiedoelstellingen, waarbij de energieprestaties voor bestaande gebouwen stelselmatig worden aangescherpt. Ook moet een afwegingskader ontwikkeld worden voor de keuze tussen totaalrenovatie, sloop en heropbouw.

- [4] Wat betreft de energiebesparende werken die in aanmerking komen, wordt – naast de voorwaarde van een minimumbedrag van 10.000 euro - verwezen naar het Energiebesluit. Het is echter niet duidelijk of en welke minimumeisen er gelden. De Memorie van toelichting stelt ter zake: *"Deze verwijzing heeft enkel en alleen betrekking op de omschrijving van de werken, en staat los van de andere in dat besluit beschreven voorwaarden tot het bekomen van een premie"*. Dit laat vermoeden dat er geen minimumeisen zijn. De Minaraad vindt het essentieel dat er minimumeisen gesteld worden. Niet alleen om fraude te voorkomen maar vooral omdat deze maatregel moet kaderen in een beleid dat grootschalige en diepgaande renovatie van de bestaande gebouwen stimuleert. Het is belangrijk om te zorgen dat de lat voldoende hoog ligt om een lock-in te vermijden¹. De Minaraad vraagt dat minstens dezelfde technische vereisten zouden gelden waaraan de werkzaamheden, producten en installaties of de uitvoerders respectievelijk plaatsers moeten voldoen om in aanmerking te komen voor een premie zoals voorzien in het Energiebesluit. Bij dezelfde minimumeisen kan de goedkeuring en controle of deze maatregelen aan de minimumeisen voldoen, gekoppeld worden aan de toekenning van de premie door de distributienetbeheerders. In het licht van de nood aan een grondige en grootschalige renovatie van onze gebouwen, is de Raad zelf voorstander van strengere eisen. Daarbij vraagt de Raad niet alleen om striktere minimumeisen voor de aparte maatregelen (hogere isolatie-eis) toe te passen om een lock in te vermijden, maar ook om totaalrenovaties te stimuleren. De strengere eisen zouden afgestemd moeten worden op de aankomende BEN-definitie voor renovatie of aan de verbetering van de energieprestatie van een gebouw. De goedkeuring en controle kan dan gebeuren aan de hand van het energieprestatiecertificaat dat dateert van na de energiebesparende werken. De bevoegde diensten zouden dan ook de energieprestatiedatabank moeten kunnen inkijken. Het werken met een aannemer moet de kwaliteit ondersteunen en de controle vergemakkelijken. Dit mag er echter niet toe leiden dat doe-het-zelvers uitgesloten worden. De controle

¹ Ook "staged deep renovation" moet mogelijk zijn waarbij een gebouw in stappen wordt gerenoveerd tot een energieneutraal gebouw op een dergelijke manier dat een lock-in telkens wordt vermeden.

kan in dat geval gebeuren via de opmaak van een energieprestatiecertificaat.

- [5] Het verlaagd tarief geldt ook als de begiftigde bereid is om het gebouw te verhuren voor een periode van minimum negen jaar. Daartoe moeten een huurcontract en een conformiteitsattest² daterend van na de datum van de akte van schenking worden voorgelegd. De bedoeling is om langs deze weg de private huurmarkt te versterken. De Raad is het eens dat het verhuren van woningen gestimuleerd moet worden. Er dreigt immers krapte op de verhuurmarkt. In het verleden heeft de Raad meermaals aangegeven dat hij voorstander is om via de Vlaamse Wooncode strengere energieprestatie-eisen op te leggen aan verhuurders, zodat huurders niet langer geconfronteerd worden met slecht geïsoleerde woningen. De opname van dakisolatie in de Wooncode is hiertoe een minimale eerste stap. De Raad vraagt om de minimale kwaliteitsnorm inzake energie in de Vlaamse Wooncode minstens uit te breiden tot een vereiste voor isolerende beglazing en een hoogrendement verwarming. De Minaraad is in principe voorstander van het verlaagd tarief maar vindt het essentieel dat een verhuurder ook gestimuleerd wordt om energiebesparende werken uit te voeren. Daarom is de Raad er geen voorstander van om reeds alle voordelen aan de verhuurder toe te kennen bij een verhuur van minstens 9 jaar. De Raad vraagt om ook hier minimumeisen voor energiebesparing aan te koppelen. Om te kunnen genieten van de maatregel moet de begiftigde een huurcontract daterend van na de datum van de akte van schenking kunnen voorleggen³. Dit laat vermoeden dat de maatregel gericht is op nieuwe verhuringen en niet op bestaande verhuurcontracten. De vraag is of het risico niet bestaat dat bestaande contracten opgezegd worden en daarna weer vernieuwd worden om toch in aanmerking te komen voor het verlaagd tarief.

Voka, UNIZO en Boerenbond nemen inzake de schenkingsbelasting het volgend standpunt in:

Het is positief dat de Vlaamse regering in uitvoering van haar regeerakkoord de prohibitief hoge tarieven in de schenkbelasting op de onroerende goederen vermindert tot een maatschappelijk verantwoord niveau. Hierdoor zal de burger een evenwichtigere keuze kunnen maken tussen het schenken dan wel het vererven van een onroerend goed. Vandaag vinden dergelijke overdrachten tussen generaties onder kosteloze titel nauwelijks plaats. Progressieve tarieven oplopend tot 80 % voor schenkingen van onroerende goederen tussen niet-verwanten zijn daar wellicht een verklaring voor. Dat de regering vooral deze hoge ta-

² Een conformiteitsattest is een officieel document waaruit blijkt dat de woning voldoet aan de eisen van de Vlaamse Wooncode. Een conformiteitsattest is niet verplicht bij het verhuren van een woning.

³ De begiftigde krijgt hiervoor 3 jaar de tijd.

rieven voor schenkingen tussen niet-verwanten verlaagt is dan ook logisch. Het gebrek aan vastgoedtransacties via schenkingen bij leven zet ook een rem op de economische (renovatie)activiteit en bijkomende investeringen. In het huidige economische klimaat is een dergelijke stimulans zeker wenselijk. De ervaring met een hervorming van de schenkbelasting op roerende goederen in 2003 leert ook dat een redelijker tarief zowel voor de belastingplichtige als voor de schatkist tot terugverdieneffecten leidt. Tot slot is het ook wenselijk dat de regering een extra fiscale stimulans geeft voor energiebesparende renovatie-investeringen van minimaal 10.000 euro, exclusief btw binnen een termijn van 5 jaar na de schenking (dak- of zolderisolatie, spouwmuurisolatie) of voor begunstigden die bereid zijn de woning effectief te verhuren voor een periode van minimaal 9 jaar. Het is tot slot ook positief dat het abbatement indien de erfopvolger een gehandicapte persoon of kind is in opvolging op de erfbelasting nu ook van kracht zal zijn in de schenkbelasting bij schenkingen.

ACV, ABVV en ACLVB nemen inzake de schenkingsbelasting het volgende standpunt in:

De Vlaamse werknemersorganisaties betreuren dat de Vlaamse overheid ervoor kiest om een omgekeerde taxshift te organiseren ten voordele van vermogenden. We wijzen er vooreerst op dat deze maatregel (in het beste geval) enkel op korte termijn misschien een positief effect zal hebben op de begrotingsontvangsten. Op lange termijn staat evenwel vast dat eventuele meeropbrengsten uit de schenkbelasting nooit opwegen tegen de minderopbrengsten uit de erfbelasting.

De vakbonden zijn in principe niet tegen het inzetten van fiscale en andere incentives om het Vlaamse woningenbestand energiezuiniger te maken. De vraag kan wel gesteld worden of de schenkingsrechten hier toe een geschikt instrument vormen. In ieder geval weegt de beperkte voorziene incentive in de schenkingsrechten voor energiezuinige investeringen niet op tegen de eerdere besparingen die deze Vlaamse regering heeft doorgevoerd in de renovatiepremies en in openbare dienstverplichtingen inzake rationeel energiegebruik, welke in een veel groter effect zouden resulteren. De Vlaamse werknemersorganisaties stellen ook vast dat de Vlaamse Regering naast een algemene verlaging van de schenkbelasting ervoor opteert om nog een bijkomende bonus te geven aan begunstigden met een renteniersprofiel door middel van de bijkomende verlaging voor onroerende goederen die worden verhuurd.

De Vlaamse werknemersorganisaties stellen dus vast dat de Vlaamse Regering ervoor kiest te herverdelen naar wie heeft, nadat zij eerder bespaard heeft op wie werkt. Het ware beter geweest werk te maken van een algemene hervorming van de Vlaamse vermogensfiscaliteit,

waarbij de zwaarste lasten bij de sterkste schouders worden gelegd. Voor de Vlaamse werknemersorganisaties dient de Vlaamse Regering dringend deze maatregel te kaderen in een algemene visie en hervorming van de Vlaamse vermogensfiscaliteit. Zo niet zal deze maatregel de ongelijkheid tussen vermogenden en werkenden verscherpen. De Vlaamse werknemersorganisaties vrezen voor Mattheuseffecten. Wie een onroerend goed verkrijgt via schenking ontvangt een lastenverlaging, terwijl de mensen die willen kopen of bouwen hogere BTW en registratierechten betalen. Wel positief is dat de tarieven voor anderen, dichter in de buurt komen bij de tarieven in rechte lijn.

Ten slotte pleiten de Vlaamse werknemersorganisaties voor een meer transparante en minder ingewikkelde schenk- en erfbelasting. Het invoeren van allerlei bijkomende verminderingen, zonder de bestaande te schrappen en het invoeren van een keuzemogelijkheid tussen twee tariefstelsels draagt daar niet toe bij.

2 Hoofdstuk 5. Leefmilieu, Natuur en Energie

Afdeling 1. Vlaams Dierenwelzijnsfonds

- [6] De Minaraad vraagt aandacht voor verdelingsaspecten van het fonds. De vraag stelt zich wie bijdraagt tot het fonds en in welke mate, en vervolgens wie van de middelen van het fonds kan genieten en met welke concrete finaliteit de middelen zullen worden aangewend. Hij beveelt aan dat de Vlaamse Regering een kader voor de subsidies en andere betalingen uit het Dierenwelzijnsfonds zou voorzien.

3 Hoofdstuk 5. Leefmilieu, Natuur en Energie

Afdeling 2. Energie

- [7] Om de langetermijndoelstellingen op het vlak van CO₂-reductie te halen, zal de realisatie van warmtenetten onontbeerlijk zijn om het potentieel aan groene warmte en restwarmtevalorisatie maximaal te kunnen benutten. Warmtenetten zijn vaak nodig om groene warmte een nuttig gebruik te kunnen geven. Steun voor warmtenetten wordt toegekend via de ecologiesteun (ecologiepremie plus of de strategische ecologiesteun) en via de calls voor groene warmte en restwarmte. De call groene warmte wordt gefinancierd via een heffing aangerekend via de elektriciteitsfactuur. Momenteel geldt per afnemer een heffingstarief van 15 eurocent per afnamepunt per maand⁴. Het voorliggend ontwerp trekt deze heffing op tot 34 eurocent

⁴ Vanaf 1 januari 2015 is er in het Vlaams Gewest een nieuwe heffing op elektriciteit aangerekend aan klanten op het distributienet en het plaatselijk vervoersnet van elektriciteit. Deze heffing is ingevoerd via het programmadecreet 2014 (B.S. 30-12-2014, art. 97-100). Het bedrag van deze heffing bedraagt 0,15 euro per maand en per afnamepunt. Deze heffing, met name de 'Bijdrage Energie-

vanaf 1 juli 2015 en tot 25 eurocent vanaf 1 januari 2016. De Memorie van toelichting onderbouwt de juiste toedracht van en de nood aan deze heffing niet. Een betere onderbouwing voor de verhoogde heffing is dan ook essentieel. De Raad vraagt daarenboven een grondige oefening en afweging van de manier waarop de overheid voldoende financiering zal garanderen voor groene- en restwarmte. Een heffing op andere energiedragers dan elektriciteit moet daarbij ook kunnen overwogen worden. Daarbij kan de Vlaamse overheid ook overwegen om een heffing in te voeren op ongebruikte restwarmte.

- [8] Bij de afgeronde calls werden de middelen die voorzien waren niet volledig opgenomen. Met andere woorden: er werden onvoldoende projecten ingediend. De Minister heeft aangekondigd dat de eisen van de calls verlaagd zullen worden⁵. De Minaraad vraagt dat eerst onderzocht wordt, welke de barrières zijn voor de realisatie van dergelijke projecten. Deze barrières kunnen immers ook van niet-financiële aard zijn⁶. Zo heeft de Raad in het verleden al gemeld dat er verscheidene juridische barrières zijn zoals de EPB-reglementering die weinig flexibel is en onvoldoende inspelt op nieuwe tendensen zoals warmtenetten.
- [9] Daarnaast herhaalt de Raad om bij de selectie van groene- en restwarmteprojecten verder te gaan dan enkel een selectie op basis van kostenefficiëntie. Zo moeten ook duurzaamheidscriteria gehanteerd worden. Voor de productie van groene warmte die via een warmtenet tot bij de verbruiker gebracht wordt, kan bijvoorbeeld ook biomassa ingezet worden. De Minaraad herhaalt⁷ zijn vraag voor duurzaamheidscriteria die controleerbaar, gemakkelijk hanteerbaar, transparant, éénduidig, administratief en praktisch haalbaar zijn en die niet hinderlijk zijn voor een flexibele bedrijfsvoering. Vlaanderen moet op Europees niveau een actieve rol opnemen in de discussie over duurzaamheidscriteria voor vaste biomassa en over het meenemen van indirecte effecten op milieu, sociaal en economisch vlak in duurzaamheidscriteria.

Standpunt Voka, UNIZO en Boerenbond:

De werkgeversorganisaties kunnen het advies inzake hoofdstuk energie niet mee onderschrijven:

fonds', wordt doorgestort aan het Energiefonds, waaruit o.a. de VREG wordt gefinancierd. De VREG was voordien gefinancierd via een dotatie uit de algemene middelenbegroting.

⁵ Vlaams Parlement, Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke ordening, Energie en Dierenwelzijn, Commissievergadering van 4 maart 2015.

⁶ Minaraad en SERV, Advies van 29 september 2011 over groene warmte, 2011|059.

⁷ Minaraad en SALV, Advies van 21 februari 2013 over het duurzaam gebruik van biomassa in een bio-economie, 2013|015.

De voorgestelde maatregel is een besparing voor de Vlaamse overheid door een verschuiving van de algemene middelen voor de financiering van de steun voor groene warmte en warmtenetwerken naar de elektriciteitsfactuur, zonder bredere visie en onderbouwing. Voka, UNIZO en Boerenbond pleitten al meermaals om het ecologisch en sociaal beleid niet via de elektriciteitsfactuur te financieren. Dat is bij deze niet anders.

Naast algemene middelen is de heffing op afnamepunt de meest optimale economische doorrekeningsbasis voor bedrijven; voor gezinnen is de 1,2 € per afnamepunt niet te belastend. Hier werd duidelijk rekening gehouden met de precare situatie van de industrie op vlak van energiekosten en in het bijzonder op het vlak van overheidsgebonden meerkosten.

Daarnaast kan opgemerkt worden dat, wanneer men dan toch zou opteren om niet langer de algemene middelen in te zetten om groene warmte te financieren, dit voor groene warmte beter niet via de elektriciteitsfactuur gefinancierd zou worden aangezien groene warmte niets met elektriciteit te maken heeft.

Niettegenstaande bovenstaande opmerkingen, is het positief dat er tenminste een ondersteuning voor groene warmte en restwarmte behouden blijft. Er zijn immers duidelijke indicaties dat ondersteuning van groene warmte kostenefficiënter is dan groene stroom om onze HE-doelstellingen te halen (al betekent dat niet, zoals de memorie van toelichting nochtans lijkt te suggereren, dat biomassa geen rol meer zou hebben in de productie van elektriciteit). De memorie van toelichting stelt dat deze verhoging dient om de subsidies voor groene warmte te financieren maar bevat geen informatie over hoe de bedragen concreet aangewend zouden worden. Een verduidelijking is wenselijk.

ACV, ABVV en ACLVB nemen inzake het hoofdstuk energie het volgend standpunt in:

De vakbonden wijzen op de hoogdringende nood aan een algemene visie op de financiering van het energiebeleid. Dit werd reeds herhaaldelijk geformuleerd in adviezen van SERV en Minaraad. De voorgestelde maatregel is helaas weer een ad hoc maatregel. Het betreft een besparing voor de Vlaamse overheid door een verschuiving van de algemene middelen voor de financiering van de steun voor groene warmte en warmtenetwerken naar de elektriciteitsfactuur, zonder bredere visie en noch onderbouwing. Dergelijk ad hoc beleid - met bovendien problematische verdelingseffecten - ondergraaft het maatschappelijke draagvlak dat nodig is om de grote uitdagingen aan te pakken die bestaan m.b.t. het klimaat- en energiebeleid en de financiering daarvan.

Gelet op het feit dat het overgrote deel van de aansluitingen op het distributienet gezinnen betreft, betekent dit dat vooral de gezinnen (en in mindere mate de kleinere bedrijven) het industrieel beleid inzake groene warmte zullen betalen, terwijl dat beleid vooral de grotere bedrijven ten goede komt. Een aantal begunstigde bedrijven, vooral de energie-intensieve bedrijven op het transmissienet, betaalt helemaal niet mee.

Tot nu toe werd de steun voor groene warmte en warmtenetwerken - als een onderdeel van het industrieel beleid van de Vlaamse overheid - betaald uit de gewone overheidsbegroting. De vakbonden zijn van mening dat het industrieel beleid inzake groene warmte verder gefinancierd moet worden via de gewone overheidsbegroting. Ze gaan niet akkoord met de piste om deze beleidsuitgaven door te schuiven naar de energiefactuur.

Als ondanks bovenstaande bezwaren toch wordt gekozen voor een financiering via de energiefactuur, rijst de vraag waarom de financiering gebeurt via de elektriciteitsfactuur en niet via de gasfactuur. Steun voor groene warmte en warmtenetwerken heeft, behalve de gemeenschappelijke deler 'energie', geen link met de elektriciteitsmarkt. Als men al zou opteren om niet langer de algemene middelen in te zetten om hernieuwbare energiebeleid te financieren, dan zou dit voor groene warmte beter via de gasfactuur gefinancierd worden.

De vakbonden onderschrijven het grote belang van een ambitieus beleid op het vlak van groene warmte. Er zijn immers duidelijke indicaties dat ondersteuning van groene warmte gemiddeld kostenefficiënter is dan groene stroom om de onze HE-doelstellingen te halen. Een goed door-dachte en kosteneffectieve ondersteuning voor groene warmte en rest-warmte kan in dit verband een valabele optie zijn.

4 Hoofdstuk 5. Leefmilieu, Natuur en Energie Afdeling 3. Leefmilieu en natuur

- [10] De artikelen 76 en 77 houden in dat opcentiemen worden geheven op de milieubijdragen, die door producenten aan de beheersorganismen Bebat (afgedankte batterijen) en Recupel (AEEA) betaald worden, met het oog op de afbouw van de (grote) reserves van die beheersorganismen. Recent bracht de Minaraad een unaniem advies uit over de MBO afgedankte batterijen en accu's⁸. Hierin stelde de Raad: *"Omtrent de financiële aspecten stelt de Raad vast dat de startnota aangeeft dat een daling van de milieue-*

⁸ Minaraad, Advies van 11 maart 2015 over de startnota MBO afgedankte batterijen en accu's, 2015|005.

bijdrage gewenst wordt met het oog op een afbouw van de financiële reserves tot een strategisch niveau. Voor zover het principe "de vervuiler betaalt" wordt toegepast voor de op de markt gebrachte batterijen, heeft de Raad daar geen principiële bezwaren mee.

De Raad suggereert aan de producenten om bij de afbouw van de reserves te investeren in onderzoek en ontwikkeling van bijvoorbeeld de optimalisatie van een materialenbeleid voor afgedankte batterijen of voor de financiering van de bevordering van preventie en hergebruik en inzake inzameling en verwerking van (afgedankte) batterijen."

- [11] De Minaraad herbevestigt dat hij geen principiële bezwaar heeft tegen de afbouw van de reserves van zowel Bebat als Recupel. De Raad wijst er evenwel op dat deze reserves zijn opgebouwd met milieubijdragen betaald door de producent aan de beheersorganisatie met het oog op de inzameling en verwerking van de afgedankte batterijen en afgedankt E.E.A. De milieubijdrage wordt door de producent doorgerekend aan de consument. De Raad vindt het bijgevolg ongepast om deze reserves af te romen met het oog op inkomsten voor de algemene middelen van het Vlaams gewest. Daarom, en aansluitend bij zijn advies van 11 maart over de MBO, adviseert de Raad om de afbouw van de reserves (die geen provisie zijn voor inzameling en verwerking van die afvalstoffen) voor te behouden voor onderzoek en ontwikkeling van bijvoorbeeld de optimalisatie van een materialenbeleid voor afgedankte batterijen en AEEA of voor de financiering van de bevordering van preventie en hergebruik en inzake inzameling en verwerking van (afgedankte) batterijen en AEEA.

Standpunt Voka, UNI ZO en Boerenbond:

De werkgeversorganisaties verzetten zich tegen de invoering van opcentiemen op de milieubijdragen die door respectievelijk Recupel en Bebat geïnd worden. Dit voorstel is gebaseerd op onjuiste cijfers die betrekking hebben op reserves, provisies en een zekerheidsfonds, niet van twee verenigingen, maar van de verschillende beheersorganismen betrokken bij de uitvoering van de aanvaardingsplichten. Daarnaast houdt dit voorstel een discriminatie in tussen enerzijds de producenten die aangesloten zijn bij een beheersorganisme en anderzijds producenten die voor een individueel systeem gekozen hebben. Dit geldt des te meer ten opzichte van producenten die deze wettelijke verplichtingen niet nakomen, zoals een groot aantal buitenlandse bedrijven die via internet aan particulieren verkopen. Tenslotte betekent het verbod om deze belastingen door te rekenen, een ongeoorloofde prijsreglementering en inmenging in het beleid van private organisaties die zelfs zover gaat dat het voortbestaan van deze organisaties in het gedrang komt.

ACV, ABVV en ACLVB nemen inzake de invoering van opcentiemen op milieubijdragen Recupel en Bebat het volgende standpunt in:

De vakbonden gaan niet akkoord met deze maatregel. Voor zover Recupel en Bebat over te hoge reserves beschikken, dient de overheid in eerste instantie stimulansen te geven om ervoor te zorgen dat de organisaties deze middelen aanwenden om - binnen het bestaande of aan te passen juridisch kader - stappen te zetten richting kringlooeconomie en duurzaam materialenbeleid. De regering is dit aan zichzelf verplicht, getuigd op het feit dat het Vlaams Regeerakkoord sterk inzet op deze beleidsdoelen. Ook op dit vlak zijn de uitdagingen en de financieringsbehoeften immers groot. Concreet kunnen de producenten hun reserves afbouwen door te investeren in onderzoek en ontwikkeling van bijvoorbeeld de optimalisatie van een materialenbeleid voor afgedankte apparaten en batterijen of voor de financiering van de bevordering van preventie en hergebruik en inzake inzameling en verwerking van (afgedankte) apparaten en batterijen.

De vakbonden hebben verder vragen bij de techniek om belastingen te heffen op bijdragen die verplicht door de regelgeving worden opgelegd ten behoeve van het milieubeleid (op deze bijdragen moet de consument ook btw betalen). Voldoende belastinginkomsten zijn belangrijk om een degelijk overheidsbeleid te kunnen financieren. Maar een belastingstelsel moet ook rechtvaardig en transparant zijn. Bijdragen die worden ingevoerd om een specifiek beleidsdoel te realiseren, kunnen niet plots verhoogd worden om heel andere doelen te gaan nastreven (in casu om het begrotingstekort te dichten). De vakbonden vrezen dat het draagvlak voor het milieubeleid hierdoor ernstig aangetast wordt, zowel bij producenten als bij consumenten.

Indien de regering toch vast houdt aan het opcentiemen-systeem om de reserves versneld af te bouwen, moet de regelgeving minstens een clausule bevatten dat geen opcentiemen meer geheven worden wanneer de reserves zijn afgebouwd ("sunset" of horizonclausule). Ander dreigt de maatregel het systeem van producentenverantwoordelijkheid te ontwrichten.

[12] De Minaraad ziet ook een aantal bezwaren van diverse aard:

- Het principe "de vervuiler betaalt" moet sluitend zijn of sluitend gemaakt worden wanneer het beheersorganisme de activiteiten stopzet. Tussentijds kan het beheersorganisme tijdelijke reserves opbouwen die pas later besteed zullen worden voor inzameling en verwerking van afgedankte producten, afhankelijk van de levensduur van de producten;
- De bijdrage wordt betaald bij het op de markt brengen van de producten over heel België. De opcentiemen worden geheven door Vlaanderen. Hiermee lijkt Vlaanderen een niet-overlegd beslag te leggen

gen op milieubijdragen die betaald zijn op nationaal niveau. In zijn advies over de MBO pleitte de Raad er voor dat de drie Gewesten gezamenlijk over een MBO zouden onderhandelen en dat dit ook effectief zou leiden tot dezelfde MBO in de drie Gewesten. De Raad vermoedt dat een eenzijdig initiatief van één Gewest daarvoor niet voordelig zal zijn.

- [13] Artikel 78 vervangt art.46. § 6. van het Materialendecreet. Onder art.46. § 1.1° wordt de compensatiefactor van 0,7 voor heffingsplichtigen die vennootschapsbelasting betalen (private afvalverwerkers) afgeschaft vanaf het derde kwartaal van 2015. Als argument (zie Memorie van toelichting) wordt aangegeven dat intercommunales onder de gewijzigde federale vennootschapsbelasting nu ook de vennootschapsbelasting moeten betalen. Bijgevolg is er op het vlak van afvalheffingen geen ongelijk speelveld meer tussen intercommunales en private bedrijven en is er geen legitimiteit voor het in stand houden van de compensatiefactor.
- [14] Het is echter nog helemaal niet duidelijk welke intercommunales nu wel of niet aan de vennootschapsbelasting zullen onderworpen worden. Wellicht zal dit alleen van toepassing zijn voor intercommunales die een commerciële activiteit uitvoeren. Maar het begrip “commerciële activiteit” is nog niet vastgelegd. Intercommunales die afval ophalen/verwerken hebben soms wel, soms niet een aparte dienst voor het ophalen/verwerken van bedrijfsafval. Indien er een aparte dienst is voor het bedrijfsafval, is dat duidelijk een commerciële activiteit. Voor die intercommunales die geen aparte dienst aanbieden voor bedrijfsafval, maar dit wel samen met huisafval ophalen/verwerken, is er nog geen duidelijkheid over hun toekomstig statuut onder de federale vennootschapsbelasting.

Daarenboven valt de maatregel halfweg een boekjaar, op een moment dat gemeenten, intercommunales noch bedrijven daar rekening mee konden houden in hun financiële planning, die aan het begin van het jaar wordt opgemaakt.

Zolang de Federale Overheid geen duidelijkheid geschapen heeft over vragen aangaande het hoe en wanneer de federale vennootschapsbelasting wordt aangepast, is het voorbarig om de compensatiefactor van 0,7 af te schaffen. De Minaraad adviseert daarom dat er eerst met de Federale Overheid wordt overlegd over de concrete uitwerking van het invoeren van de vennootschapsbelasting voor intercommunales. Vervolgens kan de beslissing over afschaffing van de compensatiefactor daarop afgestemd en verfijnd worden zodat de afgestemde bijstellingen tot een effectief gelijk speelveld leiden.

- [15] Artikel 78 voegt een nieuw art.46. § 1.2° aan het Materialendecreet toe. Met deze paragraaf worden de bedragen van de milieuheffingen van art.46.

§ 1, 3° tot 19° vermenigvuldigd met 1,5. De Minaraad wijst er op dat art.46. § 1. aanvangt met: *"Het bedrag van de milieuheffing wordt, afhankelijk van de soort afvalstof en de soort verwerkingswijze, als volgt vastgesteld"*. De Raad concludeert hieruit dat het alvast de bedoeling is van de heffingen om sturend op te treden en bepaalde verwerkingswijzen voor bepaalde afvalstoffen meer te stimuleren of te ontraden.

- [16] De plotse verhoging van de afvalheffingen wordt onderbouwd in de Memorie van toelichting door te verwijzen naar de budgettaire impact. Hiermee wordt het financierende karakter van de heffing benadrukt.

Aangezien de differentiatie in de heffing bewaard blijft, heeft de verhoging van de heffingen met een factor 1,5 geen effect op het principe dat de heffing een regulerend karakter houdt. Per heffing, dus per afvalstroom en per verwerkingswijze, zal dat regulerend karakter echter gewijzigd zijn. De vermenigvuldiging van de heffingstarieven voor storten en verbranden van afvalstoffen zal een ontradend effect hebben op deze verwerkingswijzen ten voordele van sortering, voorbehandeling, recyclage, ... de circulaire economie. Voor sommige andere stromen, waarvoor geen alternatieve verwerking beschikbaar is (bv. inerte stoffen), zal het regulerend effect van de verhoging in zijn geheel niet toenemen.

De Raad betreurt daarom dat de verhoging van de heffingstarieven niet door OVAM voorbereid is met het oog op een verhoging van het regulerende karakter, met aandacht voor het financierende karakter van de heffingen en met zorg voor de werking van de Vlaamse afvalstoffenverwerkers.

Voka, UNIZO en Boerenbond kunnen niet akkoord gaan met bovenstaande paragraaf:

Inzake uniforme verhoging van milieuheffingen met 50 % verwijst Voka naar de memorie van toelichting waarin de heffing gemotiveerd wordt vanuit het principe "de vervuiler betaalt" en onderbouwd wordt door te verwijzen naar de budgettaire impact. De opbrengst van de heffingen kent inderdaad een dalende trend, wat ook juist de bedoeling is. De werkgeversorganisaties menen dan ook dat deze dalende inkomsten (over)gecompenseerd worden via een drastische heffingsverhoging. Een louter financieel gebruik van heffingen kan bovendien leiden tot ongewenste effecten zoals illegale afvaltrafiek en verschuiving van de recyclageactiviteit naar buitenlandse operatoren (vb. recuperanten van oude metalen, papier en karton).

ACV, ABVV en ACLVB nemen inzake de afschaffing van de fiscale compensatie en de 50 % verhoging milieuheffingen het volgend standpunt in:

De vakbonden zijn van mening dat het ook hier om een ad hoc maatregel gaat omwille van begrotingsdoelstellingen die volledig haaks staat op het sturende beleid via afvalheffingen en die het draagvlak daarvoor dreigt te ondergraven. Een verhoging van milieuheffingen kan verantwoord zijn, op voorwaarde dat dit de uitkomst is van een proces van beleidsvoorbereiding dat aantoont dat dit een goede manier is om de beleidsdoelen van het milieubeleid te realiseren. Aan deze voorwaarde is hier helemaal niet voldaan.

- [17] De Minaraad is ook verwonderd dat de verhoging van de afvalheffing met een factor 1,5 niet van toepassing is voor art.46. § 1, 1° en 2°. Dit gaat telkens over twee illegale praktijken, met name het verbranden van afvalstoffen zonder milieu- of exploitatievergunning en het achterlaten of beheeren van afvalstoffen in strijd met het Materialenbeleid.

In de momenteel nog geldende regeling met verlaging van de heffing met een factor 0,7 (zie [12]) is het logisch om geen korting toe te staan op deze praktijken. Maar omgekeerd meent de Minaraad dat de verhoging zeker wel van toepassing moet zijn voor art.46. § 1, 1° en 2°.

Hoogachtend,

Iris Penninckx
Voorzitter